

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 80012 / 2024

Auteur	: Karel van Riet
Domein	: Dienstverlening
Team	: Financiën
E-mail	: Karel.vanRiet@gemeentemaashorst.nl
Port.	: G.V.I.C. van Heeswijk

Aan de leden van de gemeenteraad van Maashorst.

Onderwerp

Gevolgen Septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Kennisnemen van

De gevolgen van de septembercirculaire 2024 voor de algemene uitkering van de gemeente Maashorst.

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire gemeentefonds. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

De septembercirculaire 2024 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. Deze circulaire bevat informatie over onder andere de bijstelling van accressen, een voorschot op de onderschrijding van het BCF-plafond, het terugdraaien van eerder ingeboekte taakstellingen jeugdzorg en extra compensatie voor WMO. Daarnaast worden er enkele taakmutaties gemeld, die zijn van invloed op het meerjarensaldo.

De raad heeft onlangs de concept Programmabegroting 2025 ontvangen. De uitkomsten van deze circulaire zijn meerjarig en met bijgevoegde raadsinformatiebrief willen we de raad over de begroting 2025-2028 informeren.

Financieel effect septembercirculaire 2024:

Het netto verschil tussen deze septembercirculaire 2024 en de voorgaande meicirculaire 2024 is als volgt (+ = voordeel, - = nadeel):

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bruto verschil septembercirculaire 2024	1.844	2.014	3.380	3.345	3.157	4.469
Taakmutaties	-1.371	-277	-2.007	-2.043	-2.265	-2.487
Netto verschil septembercirculaire 2024	473	1.737	1.373	1.302	892	1.982

Samenvatting

Het accres (dit is de groei van het gemeentefonds) is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Uitgangspunt is dat meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (hierna: bbp) wordt gevolgd.

Tabel 1 Accres (in miljoenen euro's)

Septembercirculaire 2024 accres	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Volume accres	836	1.620	2.219	2.874	3.502	4.132
LPO accres	1.512	2.573	3.453	4.519	5.526	6.587
Totaal accres	2.348	4.193	5.672	7.393	9.028	10.719

Volume accres

Het volume accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. In de septembercirculaire is een nieuwe raming voor het accres opgenomen. Deze geactualiseerde raming is gebaseerd op de Macro Economische Verkenning 2025 van het Centraal Planbureau. Voor de jaren 2025 tot en met 2029 is de raming van het volume deel neerwaarts bijgesteld. Voor onze gemeente gaat het om € 46.000 in 2025 oplopend naar € 578.000 in 2029.

LPO accres

De indexatie voor LoonPrijsOntwikkeling (LPO) volgt de index prijs bbp van het lopende jaar. Voor 2025 is de raming omhoog bijgesteld. Voor onze gemeente gaat het om gemiddeld ± € 600.000 vanaf 2025.

BTW-Compensatie Fonds

Gemeenten kunnen hun betaalde BTW op overheidsactiviteiten declareren bij het BTW-Compensatiefonds (hierna: BCF). Het fonds heeft een plafond dat in 2024 voor gemeenten € 4,3 miljard bedraagt. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname.

Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2024 voor onze gemeente € 1.354.000. We hadden al een stelpost opgenomen van € 900.000 die nu kan vervallen.

Taakmutaties:

In de septembercirculaire 2024 zijn diverse taakmutaties opgenomen. Geadviseerd wordt genoemde bedragen op te nemen als last in de begroting omdat we deze kosten zelf ook krijgen. Hiermee verloopt dit deel budgettair neutraal. Ook zijn er enkele taakmutaties uit de meicirculaire 2024 (jaarschijf 2024) nog niet eerder geclaimd. Een overzicht van de taakmutaties is opgenomen in onderstaande tabel, waarbij de mutaties boven €50.000 onder de tabel nader worden toegelicht.

Nr.	Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	Digitaal Stelsel Omgevingswet	-35	-46	-54	-63	-73	-82
2	Besparingsverlies jeugd	0	0	1.500	1.500	1.500	1.500
3	Indexatie Wmo demografie	0	0	246	487	722	953
4	Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	5	0	0	0	0	0
5	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)	5	0	0	0	0	0
6	Wet Betaalbare huur	32	47	40	22	18	16
7	Alleenverdienersproblematiek 2023-2024	48	0	0	0	0	0
8	Openbare bibliotheken	0	175	175	0	0	0
9	Participatie (IU)	1.062	101	100	97	98	100
10	Discriminatie (meicirculaire)	8	0	0	0	0	0
11	Uitvoeringskosten Omgevingswet (meicirculaire)	246					
Totaal taakmutaties		1.371	277	2.007	2.043	2.265	2.487

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Op grond van de Beheerovereenkomst van 18 december 2018 dragen de gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks 70% bij aan de kosten van beheer en doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Informatiepunt Leefomgeving (IPL0). Met deze taakmutatie wordt deze gemeentelijke bijdrage structureel verhoogd en wordt dus uit het gemeentefonds gehaald. Voor onze gemeente gaat het om € 35.000 in 2024 oplopend naar € 82.000 in 2029.

Besparingsverlies jeugd

Het kabinet Rutte IV had besloten om te besparen op jeugdzorg, oplopend tot € 511 miljoen in 2027. De gemeenten waren verplicht deze korting door te vertalen naar de lastenkant van hun begroting. De besparingsmaatregelen waren echter niet reëel, zodat het kabinet Schoof heeft besloten om deze besparing te laten vervallen. Dat geldt dan ook voor de doorvertaling naar de post jeugdzorg op de gemeentelijke begroting. Voor onze gemeente gaat het om € 1,5 miljoen vanaf 2026. Eerder was bij de meicirculaire 2024 al een soortgelijk bedrag over 2025 aan het gemeentefonds toegevoegd.

Indexatie WMO demografie

Met de VNG is afgesproken dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de WMO niet langer via het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiveerde indexering onderzocht die ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Vooruitlopend op de uitwerking is in deze circulaire reeds een jaarlijkse tranche van € 75 miljoen vanaf 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029 beschikbaar gesteld. Voor onze gemeente gaat het om € 246.000 oplopend naar € 953.000.

Openbare bibliotheken

In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het

versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In deze circulaire worden de bedragen voor 2025 en 2026 beschikbaar gesteld. Het gaat voor onze gemeente in die jaren om € 175.000.

Participatie (IU)

Het Rijk compenseert gemeenten via deze Integratie-uitkering (IU) vanaf 2025 voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening. Het gaat voor onze gemeente gemiddeld om € 100.000.

Uitvoeringskosten omgevingswet

Incidentele compensatie voor de uitvoeringskosten vanwege de invoering van de Omgevingswet. Voor onze gemeente gaat het in 2024 eenmalig om € 246.000.

Hoeveelheidsverschillen bij maatstaven

De algemene uitkering wordt berekend door basiseenheden bij een maatstaf te vermenigvuldigen met een maatstafgewicht. In vaktermen: $Q \cdot P$. In dit item gaat het om de verschillen van eenheden bij de uitkeringsmaatstaven ten opzichte van de vorige circulaire, die van mei 2024.

Bij deze circulaire heeft een actualisatie plaatsgevonden van de eenheden op de betreffende peildatum. Dat leidde tot plussen bij de maatstaven inwoners 75+ en leerlingen voortgezet onderwijs, tot minnen bij de maatstaven jongeren onder 18, leerlingen speciaal onderwijs en kernen. Per saldo gaat het om een plus van \pm € 165.000.

In deze circulaire is vanaf 2025 een nieuwe definitie ingevoerd voor de maatstaf 'huishoudens met laag inkomen boven drempel'. Dat leidt tot positieve aanpassing van de eenheden. Dit is een maatstaf met een groot gewicht. De hogere uitkering is € 1,5 miljoen in 2025 aflopend naar € 1,2 miljoen in 2029.

De tegenhanger van het effect van hogere aantallen is in de circulaire opgenomen onder het begrip 'ontwikkeling uitkeringsbasis'. Daarmee wordt bedoeld dat op landelijk niveau de omvang van het gemeentefonds per circulaire vast staat. Als de aantallen (Q) stijgen, zal de uitkeringsfactor (P) moeten dalen om op hetzelfde bedrag uit te komen. Het effect van de ontwikkeling uitkeringsbasis verschilt per jaar, maar is voor onze gemeente gemiddeld €500.000 nadelig.

Kernboodschap

De raad is volledig geïnformeerd over alle bij ons bekend zijnde ontwikkelingen met financiële gevolgen. De conclusie van deze circulaire is overigens dat gemeenten wel enigszins compensatie ontvangen voor de komende loon en prijsontwikkelingen, maar dat het financieel perspectief, zoals geschetst in Programmabegroting 2025 ongewijzigd (somber) blijft met ingang van 2026

Communicatie

Niet van toepassing

Vervolg

De financiële gevolgen worden opgenomen in de 2e tussentijdse rapportage 2024

Bijlagen

N.v.t.

Uden, 12 november 2024

Burgemeester en wethouders van Maashorst
de secretaris, de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

J.A. van der Pas